

Białystok, 29.04.2021r.

Prof. dr hab. n. med. Napoleon Waszkiewicz

Klinika Psychiatrii

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Recenzja pracy doktorskiej Agnieszki Mydlikowskiej-Śmigórskiej pt. „Trening sprawności węchowej jako metoda rehabilitacji pacjentów cierpiących na łagodne zaburzenia poznawcze”.

Rozprawa doktorska mgr Agnieszki Mydlikowskiej-Śmigórskiej dotyczy treningu sprawności węchowej jako jednej z metod rehabilitacji pacjentów cierpiących na łagodne zaburzenia poznawcze.

Jak pokazują ogólnoswiatowe badania, specyfiką opieki medycznej nad osobami z zaburzeniami poznawczymi jest interdyscyplinarne podejście diagnostyczne i terapeutyczne. Podstawowym zadaniem całościowej opieki jest zahamowanie deterioracji poznawczej lub też poprawienie stanu zdrowia oraz wydolności czynnościowej chorego, aby mógł funkcjonować w miarę możliwości samodzielnie, we własnym środowisku. Łagodne zaburzenia poznawcze (mild cognitive impairment, MCI) są stanem przejściowym pomiędzy prawidłowym procesem starzenia się a łagodnym otępieniem, stąd odpowiednio wczesne wychwycenie takich zaburzeń i wdrożenie metod rehabilitacji pacjentów jest niezwykle istotne. Jedną z takich możliwych form rehabilitacji, może okazać się trening sprawności węchowej, opisywany przez mgr Agnieszkę Mydlikowską-Śmigórską. Powyższe pokazują, że temat podjęty przez Doktorantkę jest jak

najbardziej aktualny, interesujący oraz niezwykle istotny z punktu widzenia zdrowotnego i profilaktycznego.

Rozprawa doktorska mgr Agnieszki Mydlikowskiej-Śmigórskiej ma formę spójnego tematycznie cyklu pięciu publikacji, obejmujących trzy prace teoretyczne opisujące funkcjonowanie węchowe osób w wieku starszym, sprawność funkcjonowania węchowego osób cierpiących na chorobę Alzheimera oraz nowoczesne metody rehabilitacji neuropsychologicznej jak metodę uczenia się bezbłędnego „Errorless Learning”; prace oryginalne obejmowały badanie wpływu treningu węchowego na funkcjonowanie poznawcze osób z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi.

Sumaryczna punktacja cyklu prac wynosi 3,72IF oraz 145 MNiSW; we wszystkich pracach Doktorantka jest pierwszym autorem. Rozprawa doktorska liczy 94 strony i ma układ klasyczny dla prac doktorskich w formie cyklu publikacji. Zawiera spis treści, streszczenia w języku polskim i angielskim, wprowadzenie, cele pracy, materiał i metody, omówienie wyników, wnioski i podsumowanie, piśmiennictwo, wykaz publikacji będących podstawą rozprawy doktorskiej i kopie tych publikacji, a także spis wykresów oraz załączniki.

Rozprawa napisana jest jasno, pod względem redakcyjnym nie budzi zastrzeżeń, a proporcje pomiędzy poszczególnymi częściami są odpowiednio zachowane.

We wstępie, Autorka w bardzo jasny i uporządkowany sposób przedstawiła teorie dotyczące funkcji węchu u osób w wieku starszym, w tym u osób cierpiących na chorobę Alzheimera oraz krótko przedstawiła metody rehabilitacji neuropsychologicznej. Autorka posłużyła się aktualnym piśmiennictwem.

W kolejnej części rozprawy Doktorantka przedstawiła cele i hipotezy badawcze (strona 9), które obejmowały: ocenę skuteczności rehabilitacji

neuropsychologicznej, opartej o trening sprawności węchowej pacjentów cierpiących na łagodne zaburzenia poznawcze; na podstawie przeglądu literatury sformułowała hipotezy: 1) trening sprawności węchowej pozytywnie oddziałuje na sprawność detekcji, identyfikacji oraz rozróżniania zapachów, 2) występuje efekt transferu efektów treningu sprawności węchowej na niektóre parametry poziomu sprawności poznawczej, 3) uczestnictwo w treningu sprawności węchowej ma pozytywny wpływ na poziom sprawności pamięciowej, 4) kobiety odnoszą większe korzyści (w aspekcie sprawności węchowej i poznawczej) z uczestnictwa w treningu węchowym, niż mężczyźni.

Materiał, metodyka oraz wyniki zostały zawarte w dwóch publikacjach oryginalnych. Omówienie w rozprawie doktorskiej badań wykonanych przez mgr Agnieszkę Mydlikowską-Śmigórską jest poprawne, we właściwy sposób naświetla znaczenie kliniczne podjętych badań. „Materiał i metody” Doktorantka opisała satysfakcjonująco w poszczególnych pracach, uzupełniając w nich opis rycinami i tabelami, co mogłoby pozwolić zainteresowanym osobom na posłużenie się nimi w celu przeprowadzenia podobnych metodologicznie badań.

Realizację celów badawczych Doktorantka przeprowadziła w następujących etapach:

- w pierwszym etapie opisała teorie dotyczące funkcji węchu u osób w wieku starszym, w tym u osób cierpiących na chorobę Alzheimera oraz krótko przedstawiła metody rehabilitacji neuropsychologicznej,
- w kolejnym etapie zbadała funkcjonowanie poznawcze osób z diagnozą łagodnych zaburzeń poznawczych, poddanych codziennemu treningowi sprawności węchowej.

Uzyskane wyniki zostały klarownie przedstawione. Autorka zaobserwowała istotną statystycznie poprawę w zakresie sprawności różnicowania zapachów i ogólnej sprawności węchowej oraz trend poprawy w zakresie identyfikacji węchowej. Nie stwierdziła natomiast zmian w zakresie poziomu wrażliwości na zapachy. Obie płcie wykazywały podobną responsywność na trening. Zaobserwowała również istotną statystycznie poprawę funkcjonowania pamięciowego oraz uwagi, mierzonych przy pomocy testów -CVLT, MMSE oraz ACE-III.

Po zapoznaniu się z pracą doktorską mgr Agnieszki Mydlikowskiej-Śmigórskiej należy – niezależnie od podkreślenia jej walorów poznawczych – odnotować kilka niezwykle ważnych jej aspektów, które zawarte zostały w logiczne wnioski (strona 14 rozprawy doktorskiej):

- trening węchowy może być stosowany u chorych ze spektrum choroby Alzheimera aby uzyskać poprawę sprawności rozróżniania zapachów oraz ogólnej sprawności węchowej,
- badania nie potwierdziły skuteczności treningu sprawności węchowej dla sprawności pamięciowej oraz ogólnej sprawności poznawczej u osób z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi,
- przyszłe kierunki badań dotyczących rehabilitacji neuropsychologicznej powinny oceniać efektywność interwencji takich jak trening węchowy w procesach spowalniania progresji deficytów poznawczych, lecz przy uwzględnieniu ograniczeń w obszarze terapii chorób neurodegeneracyjnych.

Lektura pracy doktorskiej nasuwa jedynie nieliczne uwagi:

- miło byłoby dowiedzieć się więcej ze wstępu na temat roli rehabilitacji funkcji węchu w ogólnej rehabilitacji neuropsychologicznej.

Podsumowując, badania podjęte przez mgr Agnieszkę Mydlikowską-Śmigórką znajdują pełne uzasadnienie, zostały zaplanowane i przeprowadzone w sposób prawidłowy metodycznie, a uzyskane wyniki Doktorantka przedyskutowała w sposób bardzo dojrzały. Wyróżnienia wymaga podjęcie się dość skomplikowanych metodologicznie prac łączących wiele bardzo dobrze i klarownie dobranych metod statystycznych. Poza tym, Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością literatury z zakresu zagadnień dotyczących tematu pracy. Nieliczne uwagi zostały dokonane z obowiązku recenzowania i nie mają kardynalnego wpływu na całościową ocenę rozprawy.

Reasumując, przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr Agnieszki Mydlikowskiej-Śmigórkiej, na którą składa się pięć publikacji, które zostały opublikowane w renomowanych czasopismach, zawiera dane o istotnym znaczeniu naukowym i praktycznym, a uzyskane wyniki stanowią znaczący wkład do dotychczasowej wiedzy na temat znaczenia funkcji węchowych w rehabilitacji pacjentów cierpiących na zaburzenia poznawcze. Praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, Doktorantka odpowiedziała i zrealizowała wszystkie postawione pytania i cele badawcze, wykazała się wiedzą teoretyczną w dyscyplinie oraz posiada umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych; tym samym rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 z późn. zm.) i spełnia wszystkie wymagania stawiane pracom promocyjnym na stopień doktora.

W związku z tym, zwracam się z wnioskiem do Rady Dyscypliny Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o **dopuszczenie** mgr Agnieszki Mydlikowskiej-Śmigórkiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

